

Imprezy folklorystyczne i regionalne

9.I. — odbył się VI Miechowski Przegląd Kolędników, w którym udział wzięły 3 grupy kolednicze. Wszystkie trzy zaprezentowały widowisko „herodów”, różniąc się jednak interpretacją inscenizacyjną, strojem i niektórymi rekwizytami.

Sąd konkursowy przyznał równorzędne 3 nagrody po 1.200 zł wszystkim trzem zespołom, nagradzając dodatkowo za interpretację postaci m. in.: Żyda z kozą z zespołu OHP Miechów oraz śmierci z zespołu Raclawie.

*

14–16.I. — miał miejsce w Żywcu II Wojewódzki Przegląd Zespołów Obrzędowych pn. „Żywieckie Gody” (m. in. konkurs powinszowań noworocznych połączony z konkursem ludowych par tanecznych).

*

I — W Ciechanowcu Towarzystwo Miłośników Ciechanowca i Muzeum Rolnictwa zorganizowały drugi już z kolei konkurs gry na ligawce.

Laureatem został młody rolnik z Tytmianki — Jan Tymiński.

*

27.II. — w Nądni k. Zbąszynia odbyła się „Biesiada Kozłarska”, w której udział wzięły władze gminne, WDK i LTK z Zielonej Góry oraz artyści ludowi i miłośnicy lubuskiego folkloru.

1–10.III. — w Białymstoku odbyła się „Dekada kultury wsi”. W ramach imprezy zaprezentowano regionalną sztukę ludową i folklor. Wystąpiły zespoły folklorystyczne, które poza muzyką i pieśnią ludową demonstrowały stare obrzędy ludowe w ich autentycznej, pierwotnej formie.

*

17.III. — w Ostrołęce odbyły się II Targi Sztuki, na których obok twórczości profesjonalnej oferowano także sztukę ludową i prace plastyków-amatorów.

*

20.III. — na terenie Muzeum Pierwszych Piastów na jeziorze Lednickim odbył się tradycyjny obrzęd topienia Marzanny.

*

26, 27. III — w Kolnie zorganizowano po raz szósty przegląd zespołów, kapel i gawędziarzy ludowych. Do tegorocznego przeglądu zgłosiło się 40 kapel z województw: białostockiego, łomżyńskiego, suwalskiego i ostrołęckiego. Nagrody ufundowały Wydziały Kultury i Sztuki Urzędów Wojewódzkich.

*

III — w siemiatyckim Ośrodku Kultury odbył się VI Wojewódzki Przegląd Folklorystyczny „Szukamy talentów”.

Jury przyznało nagrody zespołom „Kleokociaki” i „Podlaskie Kukułki”, kapeli ludowej „Podlasiacy” ze Spieszyna i Turmy Dużej oraz harmoniście Tadeuszowi Wasilewskiemu ze Spieszyna.

Konkursy i wystawy

19.I otworzono w Państwowym Muzeum Etnograficznym w Warszawie wystawę z okazji 30-lecia „Polskiej Sztuki Ludowej”. Pokazano na niej w cyklach fotografii zagadnienia podejmowane w piśmie, a także okładki dotychczasowych 120 zeszytów. Ekspozycję zaprojektowała Jadwiga Jarnuszkiewiczowa.

Równocześnie pokazano wystawę fotografii sztuki ludowej współpracownika pisma — Jana Świdorskiego.

Po wernisażu odbył się odczyt art. pl. Władysława Hasiora o sztuce „powsiatowej”, ilustrowany przezrociami.

19.I — w Zakł. Domu Kultury „Zamech” w Elblągu otwarto wystawę sztuki ludowej Niemieckiej Republiki Demokratycznej z okręgu Neubrandenburg. Wystawę przygotował Ośrodek Kultury i Informacji NRD w Polsce.

*

20.I — w Ratuszu Staromiejskim w Gdańsku otwarta została pokonkursowa wystawa prac twórców ludowych Kaszub i Kociewia. Organizatorami konkursu byli: WDK, Cepelia i sopocki Art-Region.

Na konkurs wpłynęło ok. 300 prac 50 autorów. Na wystawie znalazły się m. in. prace znanych artystów ludowych, jak: Izajaszka Rzepcy z Redy, Jana Gieldonia z Czarnej Wody, Władysława Licy, ale także i prace artystów młodych.

*

21.I — w Muzeum Okręgowym w Łomży otwarto wystawę sztuki ludowej woj. łomżyńskiego. Pokazano 40 eksponatów z okresu od XVI do XX w., pochodzących głównie ze zbiorów miejscowego Muzeum.

*

I — rozstrzygnięty został I woj. konkurs na ozdoby choinkowe, zorganizowany z inicjatywy WDK w Bielsku-Białej. Jury w składzie: mgr Bernarda Turno — etnograf, mgr Lucjan Grajny — etnograf oraz mgr Janusz Gembalski — plastyk WDK, biorąc pod uwagę w ocenie powiązania z tradycją, tworzywo, technikę wykonania, a także walory artystyczne i funkcjonalne przyznało nagrody Emilii Leśniak i Marii Mieszczak oraz Antoninie Filuś, Halinie Kos, Ludwikowi Kubaszczykowi, Władysławowi Sikorze i Teofilowi Szczygłowi.

*

I — w Klubie MPiK w Grudziądzu czynna była wystawa prezentująca dorobek I Grudziądzkiego Przeglądu Plastyków-Amatorów, zorganizowanego w ramach ogólnopolskiej akcji pn. „Sojusz świata pracy z kulturą” przez grudziądzkie Tow. Kultury i KMPiK.

*

I — w Centralnym Muzeum Włókienniczym w Łodzi czynne były wystawy: „Polska tkanina ludowa” oraz „Polska wspólna tkanina artystyczna”.

*

I — w Muzeum X Pawilonu Cytańskich w Warszawie czynna była wystawa rzeźby ludowej pn. „Oni walczyli”

*

zorganizowana przez Muzeum Historii Ruchu Robotniczego w Warszawie oraz Muzeum Etnograficzne w Toruniu. Przedstawiono ze zbiorów tego Muzeum ok. 100 prac 50 twórców. Zostały one wykonane na konkurs ogłoszony przez Muzeum w 1974 r. pn. „Wielej Polacy, ich życie i dzieła”.

Wydano ilustrowany katalog ze wstępem kustosa Muzeum X Pawilonu Heleny Bocezek oraz dyrektora Muzeum Etnograficznego w Toruniu Aleksandra Błachowskiego.

6.II — w WDK w Białej Podlaskiej otwarto międzywojewódzką wystawę plastyki nieprofesjonalnej. Pokazano tu 150 prac 80 autorów z województw: białkopodlaskiego, chełmskiego i zamojskiego.

Komisarzem wystawy była Barbara Piątkowska.

*

18.II z okazji dorocznych „Dni Krynicy” otwarta tam została wystawa malarstwa Nikifora oraz rzeźb Józefa Citaka, Józefa Sikorskiego i Michala Smolonia.

*

24.II — w Klubie MPiK w Kielcach otwarto wystawę rzeźb Tadeusza Żaka, robotnika „Chemaru”, zamieszkałego w Łazach pod Kielcami.

Organizatorami wystawy byli: WRZZ oraz Muzeum Narodowe w Kielcach.

W czasie otwarcia wystawy mgr Barbara Erber omówiła twórczość Tadeusza Żaka na tle tendencji rozwojowych sztuki ludowej.

*

27.II — w Nowym Targu odbyła się aukcja sztuki ludowej, zorganizowana na zakończenie wystawy zabawki ludowej oraz wyrobów sztuki ludowej. Organizatorami imprezy byli: Sp. Zrzeszenie „Milenium” i Galeria sztuki ludowej Cepelii.

Aukcję prowadzili artyści ludowi, Zofia Roj-Gąsiennica, malarka na szkle oraz kowal — Mieczysław Biernacik z Zakopanego. Przygrywała podhalańska kapela Józefa Koszarka z Bukowiny Tatrzańskiej.

Dochód z aukcji przeznaczono w całości na realizację Podhalańskiego Parku Etnograficzno-Pasterskiego w Witowie.

*

II — w Starej Kordegardzie w Łazienkach warszawskich otwarto wystawę współczesnych tkanin ludowych z województw: białostockiego, łomżyńskiego, olsztyńskiego, ostrołęckiego i suwalskiego. Na ekspozycję złożyło się ok. 80 prac, w tym dywany dwuosnowowe, dywany janowskie, tkaniny obrusowe, sejpaki, chodniki, krajki i maty.

Wszystkie eksponowane prace zostały zakupione przez Państwowe Muzeum Etnograficzne w Warszawie i Muzeum Włókiennictwa w Łodzi.

*

II — w Galerii Muzeum Śląska Opolskiego czynna była wystawa prac Nikifora.

II — w Domu Amatorskiej Pracy Twórczej „Turnia” w Zakopanem otwarta została wystawa prac rodziny Biernackich z Zakopanego. Mieczysław Biernacki zaprezentował tu kowalstwo artystyczne, Andrzej Biernacki — rzeźbę w drewnie, Jolanta Biernacka-Zielińska i Maria Biernacka-Ćwikła (córkę Mieczysława) — malarstwo na szkle, Zofia Tatar-Biernacka — hafty i koronki, Antonina Roj-Bachleda-Wala — tkaniny.

II — w Muzeum Okręgowym w Rzeszowie czynna była wystawa „Motywy pracy w twórczości ludowej”.

II — odbyły się w Radomiu, Szczecinie i Płocku przeglądy plastyki amatorskiej, poprzedzające II Triennale Plastyki Nieprofesjonalnej. W Radomiu instruktor-plastyk miejscowego WDK p. Stanisław Wojda pokazała bardzo ciekawe prace Stanisława Deli, robotnika, którego obrazy, rysunki i wiersze stanowią jakby ilustrację historii kraju w ciągu ostatniego półwiecza. W Płocku wystawiono prace nadesłane z województw: ciechanowskiego, konińskiego, ostrołęckiego, siedleckiego i płockiego. Przegląd przygotował z dużą starannością Edward Kostek z WDK w Płocku.

I.III — w Białymstoku rozpoczęła się „Dekada Kultury Wsi”, zorganizowana z inicjatywy Komitetu Miejskiego Partii oraz Wydziału Kultury i Sztuki Urzędu Miejskiego. W ramach imprezy otwarto wystawę pn. „Współczesna sztuka ludowa woj. białostockiego”, zorganizowaną przy współpracy Sp. Zrzeszenia Wytwórców Rękodzieła Ludowego i Artystycznego w Białymstoku.

I.III — w Galerii „Gwarek 58” przy kopalni „Katowice” otwarta została wystawa plastyków-amatorów, pracowników kopalni. Pokazano ok. 100 prac z dziedziny malarstwa, rzeźby, grafiki.

4.III — w Państwowym Muzeum Etnograficznym w Warszawie otwarta została wystawa sztuki ludowej ze zbiorów Ferdynanda Kijak-Solowskiego, aktora i kolekcjonera, o którym pisaliśmy w „Polskiej Sztuce Ludowej” (nr 1/2 — 1975). Na wystawie pokazano ponad 300 eksponatów, w tym większość szopek i związanych z nimi akcesoriów.

Wystawą tą Muzeum zainaugurowało cykl ekspozycji prywatnych kolekcji sztuki ludowej.

5.6. III — w Radomiu odbyły się imprezy finałowe ubiegłorocznej akcji kulturalnej pn. „Krajobrazy kultury miast i gmin ziemi radomskiej”. W akcji tej udział wzięły 43 miasta-gminy i gminy, z których I miejsce uzyskał Lipsk (1950 pkt.), II — Ilża (1123 pkt.), III — Koźmin (1060 pkt.), w kategorii gmin I miejsce zajął Jedlińsk (538 pkt.),

II — Sienno (524 pkt.), III — Kasanów (510 pkt.).

Przez 2 dni trwał wojewódzki przegląd zespołów, kapel i śpiewaków ludowych zakończony koncertem laureatów. Jury przyznało I nagrody: w kategorii śpiewaków ludowych Janowi Babisowi z Bielina, w kategorii kapel — kapeli Józefa Zarasia z Nieznamierowa, w kategorii zespołów ludowych — zespołowi z Bielina.

W salach Muzeum Okręgowego otwarta została wystawa sztuki ludowej ziemi radomskiej, na której 140 twórców prezentowało swoje prace: obrazy, rzeźby, kowalstwo artystyczne, ceramikę, tkactwo, wyroby z wikliny, stroje ludowe, pisanki i pajaki. Wśród nagrodzonych twórców znaleźli się m. in.: Stanisław Barylowicz z Koźmina, Antoni Jopkiewicz ze Skoryszewa, Paweł Winiarski z Ilży, Stanisław Dela z Gniewoszowa, Jan Madeyski z Przylęka.

Podczas otwarcia wystawy wręczone zostały nagrody zwycięzcom konkursu pn. „Rodzimi twórcy” (poezja, przysłówki, gadki ludowe), w którym nagrody I i II przyznano, nagrody II otrzymali: Barbara Sochańska z Soltyś (gm. Gielnów) oraz Waldemar Głina z Ilży.

11.III — w Muzeum Etnograficznym w Toruniu otwarta została pokonkursowa wystawa pn. „Plastyka ludowa i amatorska województwa toruńskiego”.

W konkursie ogłoszonym przez Muzeum udział wzięło 130 twórców, którzy nadesłali w sumie 1.200 prac.

Jury pod przewodnictwem art. malarza prof. Stanisława Borysowskiego przyznało kilkanaście wyróżnień amatorom oraz w grupie twórców ludowych nagrodę I, którą otrzymał Jan Bieda z Jarantowic.

Dwieście prac pokazano na wystawie.

W marcu odbyły się ponadto wojewódzkie przeglądy plastyki nieprofesjonalnej w Bydgoszczy, Poznaniu i Łodzi (łącznie z woj. piotrkowskim).

12. III — w Ośrodku Kultury w Siedlcach otwarta została wystawa ludowych wycinanek z regionu Kołbieli i Powiśla Garwolińskiego. Organizatorami wystawy byli: Muzeum Okręgowe i Ośrodek Kultury w Siedlcach oraz Kolo Folklorystyczne studentów polonistyki z WSP, współorganizatorami — Muzeum Regionalne w Łukowie i Garwoliński Ośrodek Kultury. Wystawa poprzedzona penetracją w terenie pokazała zadziwiającą jeszcze żywość tradycji wycinankarskiej. Ogółem znalazło się na niej blisko 670 wycinanek, z których wiele reprezentowało bardzo wysoki poziom artystyczny.

Z Garwolińskiego 12 wycinanek nadesłało ok. 310 prac, a z Kołbielskiego 9 kobiet — 360 wycinanek. I nagrodę otrzymała Marianna Zgutka (starsza), II nagrodę: Zofia Świdorska z Goźlina Górnego oraz Zofia Grzęda z Sobieni Kielezowskich.

19.III — w krakowskim Domu Kultury odbyła się kolejna impreza z cyklu „Krakowska Wiosna Kulturalna” 1977, w ramach której zorganizowano wystawę sztuki ludowej regionu krakowskiego. Ponadto występowały kapela ludowa i podwórkowe, zespoły regionalne z Rud-

nika i Czarnochowie oraz grupy obrzędowe z Bębła, Modlniczki i Dobranowic.

Tego samego dnia w Nowej Hucie, w ramach imprezy „Nowohucki kalejdoskop”, odbyła się prezentacja folkloru pn. „Piękno sztuki ludowej regionu krakowskiego”. Z tej okazji otwarto wystawę sztuki ludowej regionu oraz zaprezentowano „Obrzędy ziemi krakowskiej w wykonaniu zespołów z Rudnika, Czarnochowie i grup obrzędowych z Bębła, Modlniczki i Dobranowic.

Pokazy poprzedziła prelekcja prof. dr Romana Reinfussa.

III — w Częstochowie odbyły się „Konfrontacje cepeliowskie”, w których zaprezentowało swe wyroby 38 spółdzielni rzemiosła ludowego.

III — w salonie Cepelii przy ul. Puławskiej w Warszawie czynna była wystawa-sprzedaż wyrobów rękodzieła opoczyńskiego.

III — rozstrzygnięty został konkurs „Plastyka obrzędowa regionu wielunińskiego”, ogłoszony przez Muzeum w Wieluniu.

W konkursie udział wzięło ok. 40 autorów, głównie ze wsi. Wśród nadesłanych prac znalazły się kukły przebranych wigilijnych, zapustowe maskary, rekwizyty używane w obrzędzie topienia Marzanny, biece pasterskie, pisanki, gaiki, terkotki wielkopostne, wózki dynusowe i in., a także obiekty służące do przystrajania wnętrz z okazji różnych obrzędów.

III — w WDK w Rzeszowie czynna była wystawa rzeźb Franciszka Świdra i haftów Anieli Świdar. Wśród rzeźb dominowała tematyka z życia dawnej i współczesnej wsi oraz dobrze podpatrzone typy ludzkie, postacie historyczne i sceny rodzajowe. Do tematów nowych należały sceny wyobrażone na podstawie lektur, jak *Ojciec zadumionych*. Ponadto reprezentowana była tematyka tradycyjna — „świętów”.

III — w Osiedlowym Domu Kultury w Tezowie zorganizowano wystawę sztuki ludowej, na której zaprezentowano rzeźby, tkaniny, malarstwo, haft i ceramikę twórców ludowych regionu kocińskiego.

III — w Zakopanem Muzeum Tatrzańskie im. T. Chalubińskiego zorganizowało wystawę pn. „Podhalańskie instrumenty muzyczne”. Wystawę przygotowano z okazji 40-tej rocznicy śmierci Karola Szymanowskiego. Prezentowane eksponaty pochodzą z zbiorów Muzeum Tatrzańskich.

Z okazji wystawy wydany został katalog zawierający wstęp Aleksandry Boguckiej oraz ilustracje i wykaz eksponatów.

Komisarzem wystawy była Helena Średniawa, autorką scenariusza Aleksandra Bogucka, projektantem ekspozycji — Eugeniusz Rodzik.

Odbyło się też „Spotkanie z muzyką góralską”, występy kapel i solistów. Organizatorem był Zarząd Główny Związku Podhalań.